

Альперн Данило Овсійович

(1894–1968)

125 років з дня народження видатного вченого-патолофізіолога,
члена-кореспондента АН УРСР, заслуженого діяча науки УРСР,
доктора медичних наук, професора,
завідувача кафедри патологічної фізіології
Харківського медичного інституту

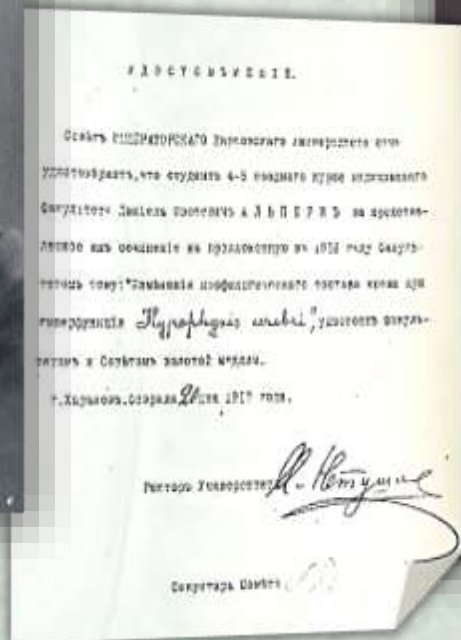
Данило Овсійович народився 15 грудня 1894 р. у Харкові, в родині землевласника
Овсія Даніелевича Альперна

Альперн гімназист, 1913 р.

Юнак був здібним і стараним учнем. У 1913 р. закінчив 4 міську гімназію з золотою медаллю і вступив до медичного факультету Харківського Імператорського університету

Ще студентом розпочав активну роботу у студентському науковому гуртку на кафедрі загальної патології під керівництвом видатного патолога О.В. Репрєва

Зліва – проф. М.М. Павлов, у центрі - О.В. Репрєв, лаборанти кафедри, Д.О. Альперн, О.І. Черкес. 1918 р.

За роботу «Зміни морфологічного складу крові при гіперфункції гіпофізу» нагороджений золотою медаллю Радою університету

У 1917 р. майбутній вчений закінчив медичний факультет Харківського університету з відзнакою та став стипендіатом кафедри загальної патології для підготовки до професорського звання

У 1921 р. Д.О. Альперн захистив докторську дисертацію
за темою «Материалы к физиологии и патологии мозгового придатка»

Гейдельбертський університет

Професор Коссель

З 1920 до 1929 рр. Данило Овсійович обіймав послідовно посади прозектора, старшого асистента, приват-доцента. Він неодноразово відряджувався до зарубіжних лабораторій і працював в інституті патології (Берлін), інституті фізіології і фармакології у професора Гебера (Кіль), інституті біохімії у професора Косселя (Гейдельберг), в лабораторіях і клініках внутрішніх хвороб університетів Кіля і Відня

Данило Овсійович надавав виняткового значення науковому росту студентів.
Він організатор (1929) і багаторічний куратор студентського наукового товариства в ХМІ

*Професор Д.О. Альперн з гуртківцями
студентського наукового товариства (1929 р.)*

Професор особливо чутливо, дбайливо і в той же час вимогливо ставився до молодих вчених, сприяючи їхньому професійному, науковому і культурному зростанню

У 1929 р. Данило Овсійович обраний професором, завідувачем кафедри патологічної фізіології Харківського медичного інституту, якою керував до кінця життя – майже 40 років

Заслуги Д.О. Альперна у вивченні патологічних процесів були високо оцінені: у 1939 р. професор обраний членом-кореспондентом АН УРСР

Одночасно вчений керував відділами в Українському психоневрологічному інституті (1923–1955) та Українському інституті експериментальної медицини (1934–1941)

*Студенти 1-ї групи 4 семестру
лікувального факультету ХМІ, 1932 р.*

Випускники 2-го лікувального факультету ХМІ, 1941 р.

У роки Другої світової війни, перебуваючи в евакуації у складі медичного інституту в Чкалові (Оренбурзі), Д. Альперн виконав значні дослідження з питань раневого процесу, проблем шоку і профічних виразок, що мають не тільки теоретичне, а й практичне значення для хірургії та терапії воєнного стану, які актуальні й сьогодні

Основні наукові роботи професора присвячені патофізіології нервової системи, нейрогуморальної регуляції, питанням патохімії запалення і патогенезу алергічних реакцій

Вченим було встановлено профічний вплив нервової системи на проникність судин і тканин, роль медіаторів у порушенні рефлекторної діяльності нервової системи, в патогенезі запалення і профічних виразок (1928)

Науковець показав роль хімічних чинників і нервового збудження в патогенезі ряду захворювань, встановив десенсибілізуючу і пропизапальну дію екстрактів гіпофіза (1935), а також роль аденіннуклеопідів в патогенезі запалення (1951); запропоновано медичний препарат мезофізін.

Великий цикл досліджень Д.О. Альперн і його співробітники присвятили саме проблемі запалення

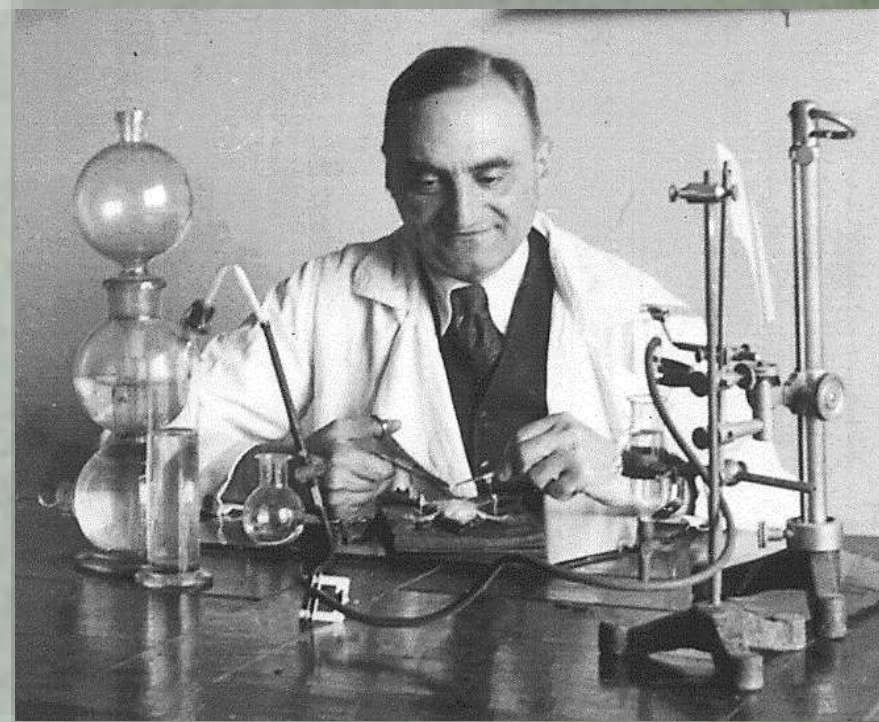
«Серед старих і нових проблем патології, проблема запалення завжди залишається актуальною», —
казав професор

Данило Овсійович – не тільки великий вчений, а й талановитий педагог, блискучий лектор. Його лекції для студентів і виступи на наукових форумах залишали незабутнє враження

Д.О. Альперн зробив величезний внесок у становлення патофізіології як навчальної дисципліни. Проводив систематичну роботу з удосконалення програми курсу патофізіології, ним вперше створені методичні інструкції до практикуму для студентів. Велика робота проводилась з оснащення кафедри апаратурою

Д.О. Альперн – активний учасник всесоюзних і республіканських з'їздів та конференцій, міжнародних конгресів і симпозіумів

Учасники V українського з'їзду фізіологів, біохіміків та фармакологів. Харків, 1956 р.

Газета та пам'ятні медалі, присвячені XV Міжнародному конгресу фізіологів.

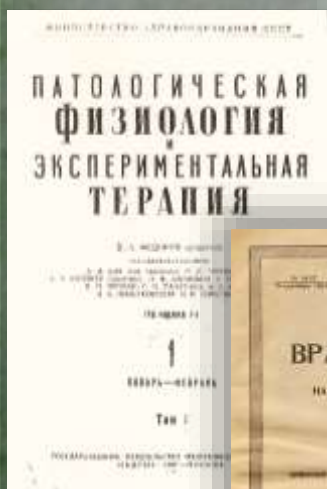
Ленінград, 1935 р.

На XV Міжнародному конгресі фізіологів вчений представив нові клінічні та експериментальні дані про вегетативні асиметрії з боку вегетативної нервової системи на підставі багаторічних робіт з регулювання обміну речовин

Наукова і педагогічна діяльність Д.О. Альперна поєднувалась з великою суспільною роботою. Данило Овсійович був членом Вченої Ради Міністерства охорони здоров'я СРСР, правління Всесоюзного та головуєчим Харківського відділення Наукового товариства патолофізіологів, почесним членом Міжнародного антиревматичного товариства та членом редакційних рад наукових медичних журналів

Професор був глибоко відданим науці, їй він присвятив усе своє життя.

Д. Альперн створив велику школу патофізіологів. Під його керівництвом виконано і захищено майже 50 дисертацій. Данило Овсійович – автор більш ніж 200 наукових праць, в тому числі 8 монографій, надрукованих в нашій країні й за кордоном. Його учні очолили кафедри та відділи патофізіології НДІ в різних містах країни.

З колегами.

А.М. Утевский, Г.Л. Дерман, Д.О. Альперн

Данило Овсійович Альперн помер 24 серпня 1968 р.
у Харкові, похований на міському кладовищі

З 2014 р. кафедра патологічної фізіології ХНМУ носить ім'я видатного вченого – людини виняткової честі і порядності, бездоганної моралі та скромності

Чесність, внутрішня культура, благородство душі, принциповість завоювали йому повагу і любов

Пам'ять про Данила Овсійовича, як людину і вченого, зберігається на кафедрі патологічної фізіології і в Харківському національному медичному університеті. Традиції школи Д.О. Альперна розвиваються й зараз

Праці Д.О. Альперна
та література про нього
з фондів
Наукової бібліотеки
Харківського національного
медичного університету

Перше видання підручника Д.О. Альперна «Патологічна фізіологія» вийшло друком у 1934 р. українською мовою. Підручник перекладений на грузинську, болгарську, румунську, китайську, англійську та німецьку мови

Альперн Д. Є. Патологічна фізіологія / Д. Є. Альперн. – Харків : Держмедвидав, 1934. – 256 с.

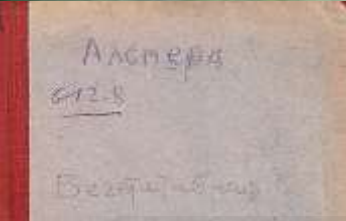
Альперн Д.Є. Патологічна фізіологія. Частина спеціальна / Д. Є. Альперн. – Київ : Держмедвидав, 1937. – 280 с.

Альперн Д. Є. Патологічна фізіологія / Д. Є. Альперн. – 3-є перероб. вид. – Київ : Держмедвидав УРСР, 1949. – 550 с.

Альперн Д. Е. Патологическая физиология : учеб. для мед. ин-тов / Д. Е. Альперн. - 6-е изд., изм. и доп. – Москва : Медицина, 1965. – 434 с.

Альперн Д. Е. Вегетативная нервная система и обмен веществ / Д. Е. Альперн.
– Москва : Медгиздат, 1931. – 71 с.

Альперн Д. Е. Воспаление (вопросы патогенеза) : монография / Д. Е. Альперн.
– Москва : Медгиз, 1959. – 287 с.

Альперн Д. Е. Холинергические процессы в патологии / Д. Е. Альперн.
– Москва : Медгиз, 1963. – 280 с.

Альперн Д. Е. Химические факторы нервного возбуждения
в организме человека / Д. Е. Альперн. – Москва, 1944. – 192 с.

Липшиц Р. У. Даниил Евсеевич Альперн (к 100-летию со дня рождения)
/ Р. У. Липшиц // Харьковський медичинський журнал. – 1995. – № 2. – С. 63-65.

Липшиц Р. У. Даниил Евсеевич Альперн (к 100-летию со дня рождения)
/ Р. У. Липшиц // Експериментальна і клінічна медицина. – 2004. – № 4. – С. 209-212.

Липшиц Р. У. Даниил Евсеевич Альперн (к 110 -летию со дня рождения)
/ Р. У. Липшиц // Патологическая физиология. – 2005. – № 2. – С. 30-31.

Ещенко В. Е. Д. Е. Альперн – выдающийся патофизиолог и педагог / В. Е. Ещенко // Медицинская профессура СССР: материалы международной конференции (6 июня 2013 года). – Москва, 2013. – С. 104-106.

... «Патологическая физиология» является одним из ведущих журналов в области патофизиологии, физиологии и экспериментальной терапии. Журнал имеет широкую историю и высокую репутацию в научном сообществе. В журнале публикуются работы ведущих ученых в области патофизиологии, физиологии и экспериментальной терапии. Журнал имеет широкую историю и высокую репутацию в научном сообществе. В журнале публикуются работы ведущих ученых в области патофизиологии, физиологии и экспериментальной терапии.

Д. Е. АЛЬПЕРН – ВЫДАЮЩИЙСЯ ПАТОФИЗИОЛОГ И ПЕДАГОГ
В. Е. Ещенко

Харьковский государственный медицинский университет

На долю Даниила Евсеевича Альперна (1909–1988) и Д. Е. Альперна в Советском Союзе выпало много.

На родине (17.12.1909 г. в г. Харьков, ныне районный центр) Д. Е. Альперн окончил Харьковский университет, где стал ассистентом профессора А. Ф. Рафарова, известного ученого-патолога. В 1931 г. защитил кандидатскую диссертацию по теме «Влияние физических и химических факторов на развитие патологических процессов в печени печени. Активность ферментов печени при различных патологических процессах». В 1933 г. стал ассистентом по анатомии и физиологии в Харькове. В 1935 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1937 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1941 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1945 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1947 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1951 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1953 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1955 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1957 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1959 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1961 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1963 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1965 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1967 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1969 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1971 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1973 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1975 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1977 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1979 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1981 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1983 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1985 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1987 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1989 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1991 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1993 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1995 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 1997 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 1999 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2001 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 2003 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2005 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2007 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 2009 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2011 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2013 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 2015 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2017 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2019 г. переехал в Харьков, где работал в Харьковском государственном медицинском университете. В 2021 г. переехал в Москву, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР. В 2023 г. переехал в Ленинград, где работал в Институте физиологии Академии наук СССР.

Велика подяка співробітникам
кафедри патологічної фізіології ХНМУ
за надані матеріали

Підготувала Л.В. Скрипченко
ХНМУ, 2019

